

BUITEN

1^E JAARGANG N^O. 1.

ZATERDAG 18 MEI 1907.

Foto R. Teppe.

LEPELAARSKOLONIE IN HET NAARDERMEER.

Schnabel L. 24

REDACTIE:

HENRI VAN BOOVEN, te Hikersum, met medewerking van JHR. JAN FEITH en WILLEM MULIER.

MEDEWERKERS.

ARCHITECTUUR, (Gebouwen, woninginrichting, meubelen, verlichting, verwar- ming, enz.) TUINARCHITECTUUR, PLAATS-BESCHRIJVING: DS. W. BAX JR., WOUTER COOL, H. J. DAMMERMAN JR., J. W. HANRATH, PROF. K. SLUYTERMAN, F. SMIT KLEINE, LEONARD A. SPRINGER, D. F. TERSTEEG, J. H. DE VEER, P. WESTBROEK. BLOEMEN- EN MOESTUIN: (Serres, kassen, enz. vruchtboomen, sierheesters). K. BERENDSEN, JAC. B. BRINK, E. H. J. CUNAËUS, J. J. KRUYFF, A. SCHUTTEVAER, E. TH. WITTE. FOKKEN EN KWEKEN: (Paarden, runderen, zwolven, honden, pluimvee en ander gevogelte, visschen, bijen): F. BLAAUW, G. C. DUVAL VERWEY, J. KOOLMAN, CHR. H. J. RAAD, J. H. W. TH. REIMERS, S. SPANJAARD LZN. FOTOGRAFIE: J. A. BAKHUIS, F. F. BRUYNING JR., MARIE BIJL, WOUTER COOL, DR. A. J. M. GARJEANNE, G. A. M. GARJEANNE, R. TEPE. HYGIËNE, (Tuinsteden) OPVOEDING EN ONDERWIJS: J. BRUINWOLD RIEDEL, G. H. DEMMINK, J. C. G. GRASÉ, G. OOSTERBAAN. LANDBOUW, LANDBOUW-ECONOMIE, HEIDEONTGINNING EN BOSCH- CULTUUR: (Cultuurplanten, woudflora, veredeling van gewassen, enz.) L. BROEKEMA, F. F. BRUYNING JR., V. R. Y. CROESEN, S. R. VON FRANCK, J. RINKES BERGER, J. Z. TEN RODENGATE MARISSSEN, A. J. VAN SCHERMBECK, C. G. SPENGLER, H. TROMP VAN HOLST. LEVENDE NATUUR EN LETTERKUNDIGE BIJDAGEN: M. J. BRUSSE, MEVR. A. BIJL-VAN SLOOTEN, BERN. CANTER, J. DAALDER DZN, HENRI M. DEKKING, DREVES UITTERDIJK, DR. A. J. M. GARJEANNE, E. HENRI M. J. HORA ADEMA, DR. EDW. B. KOSTER, LODE BAEKELMANS, JOH. DE MEESTER, HENRI MEIJER, P. TEUNISSEN, J. REDDINGUS, F. DE SINCLAIR. METEOROLOGISCHE EN ASTRONOMISCHE MEDEDEELINGEN: DR. C. SCHOUTE, J. VAN DER BILT, PROF. DR. A. A. NULAND. SPORT: (Cricket, golf, hockey, kaatsen, laventennis, voetbal, ijskolf (bandy), enz.: paardensport; jacht en jachthonden; automobilisme, wielrijden, toerisme; roeien, zeilen, zwemmen, visschen, watertochtsjes; biljarten, schermen, vuistvechten, enz.: wedstrijden) H. F. ADAMS, LUIT. H. BIJMAN, J. COUCKE, PROF. P. H. DAMSTÉ, S. HILKEMA, W. H. R. VAN MANEN, W. WESTRA. VOOR ONZE DAMES: MEVR. A. SMIT KLEINE-FASTRÉ.

INHOUD:

Table with 2 columns: Article Title and Page Number. Includes 'Ter Inleiding', 'Tuinarchitectuur', 'Vogelfotografie', etc.

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Bij iedere rubriek wordt gelegenheid voor correspondentie opengesteld en gelieve men vragen aan de Redactie te richten. Fraaie foto's zullen gaarne ter beoordeling ontvangen worden. Te adresseeren aan de Redactie of aan de Uitgevers. De inzender verzuijme vooral niet duidelijk zijn naam en adres te vermelden; ook achter op de foto's. Van tijd tot tijd zullen prijsvragen voor de beste foto's op een of ander gebied worden uitgeschreven. De Uitgevers, verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van ene annonce, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

TER INLEIDING.

HET ligt dan na veel zorg voor ons, het weekblad, dat we al veel vroeger in Holland hadden willen zien. Want wij allen die ons wonderheerlijk vaderland kennen en liefhebben, wij weten ook, dat er vooral door de eigenaardige gesteldheid van den Nederlandschen bodem, nergens ter wereld een land bestaat, dat zóó als het onze tot buitenleven uitlokt. Wij willen beproeven om „Buiten” van week tot week aantrekkelijk te maken, belangwekkend, nuttig en leerrijk voor allen, die buiten wonen, of die, de steden willend ontvluchten, er over denken tot de natuur terug te keeren. Opmerkelijk is het dat een algemeen verlangen naar schoonheid ontstaat en wel het verlangen naar de schoonheid die zich dadelijk tot de verbeelding richt. Het leelijke schijnt met de hulp van wetenschappen en kunsten te moeten gebannen, er komt verademing, het nog nimmer ontwaarde licht van een nieuwe, gelouterde romantiek verjongt en verfrischt de wereld. Vóóral leven we in den tijd der stoutste gedachte, de fantasie van de menschheid schijnt vruchtbaarder, geweldiger dan te voren, aan het toeval wil zij sinds langen tijd niets meer overlaten, zij stelt haar vernuft nu onmiddellijk in dienst van haar grenzenlooze verbeeldingskracht en bereikt wat zij zich droomde.

Hoofdzakelijk daarom wanhopen wij er niet aan, dat wij nu eens zullen verwezenlijkt zien wat nu maar als droombeeld wordt beschouwd; om iets te noemen, de popularisering van vele wetenschappen, of de behartiging door gemeenten van een algemeene hygiënische opvoeding der kinderen, door het kosteloos afstaan en voortreffelijk onderhouden van openlucht-spel-terreinen, waarop gymnastiek en spel kunnen worden beoefend onder toezicht van door de gemeenten aangestelde leeraren.

De menschen denken dus ruimer, bereiden zich voor op het tijdperk van harmonie, dat komen wil en in verband met enkele hierboven aangeduide verschijnselen, valt de algemeene wordende begeerte: „terug naar het land” gemakkelijk te verklaren. Immers buiten, waar de stilte en de natuur tot rustig nadenken en meer intellectueelen arbeid stemmen, daar ontluikt de onvrede en meer zuivere gedachte gemakkelijker en al zullen de stedelijke voorloopig niet ontvolkt zijn, een feit is het, dat de stad reeds nu meer en meer beschouwd wordt als de plaats van samenkomsten, terwijl het eigenlijke huiselijke leven zich naar het land verplaatst.

Behalve voor de menschen, die reeds buiten woonden, is dit blad dan ook bestemd voor hen, die hun leven als het ware tusschen stad en land verdeelen.

En nu zenden wij „Buiten” de wereld in. Wij twijfelen er niet aan, of het publiek zal dit mooi geïllustreerd weekblad, waarvan wij ter wille van onze lezers uitsluitend personen van verstand, gezag en groote bevoegdheid hebben verbonden, een goede ontvangst waarborgen.

AL is het jaartal, dat wij schrijven, het zevende in de nieuwe eeuw, zoo is de twintigste er eene van geboorte zóó jong, dat men nog wel een algemeene opmerking mag plaatsen als poging om haar toekomst te typeeren.

Wilde ik haar naar mijn eigen stemming van nu aan duiden, naar de Mei-blijde stemming bij het schrijven van het eerste nummer van „Buiten”, dan zou het slechts zijn om de frisch-jonge, saprijke eeuwbegin te karakteriseeren in zijn verband tot... buiten!

Dan is „Buiten” voor mij geen mooi prentenboek met kunstvolle foto's, ook geen boeiend verhaalboek met de vertelsels over alles wat ons in het leven buiten treft, — maar dan is „Buiten” één groot begrip van evolutie, naar natuurdrang en levenslicht. „Buiten” gestalt zich dan waarlijk zoo veelzijdig, gelijk spraakmakende gemeente het zich bij dit makkelijk woord heeft willen maken.

Want het omvat dan zóóveel, dat je rondwijst, met één aanduidend handgebaar, dat van af de hemelhoogten tot den zichtsinder reikt, alles en alles, mits het slechts onbegrensde is.

In het hartje van de Stad staande, middenin het reppende-zende leven, nu de week ten end loopt, wanneer er zijn, denken aan den aanstaanden Zondagschen rustdag, en ze willen er uit hun dagelijksch gedoe, dan denken die den kant van de station uit, of de buitenwegen langs, die uit de stad voeren.

En wie er zelf buiten woont, den barren winter langzaam heeren zien sterven in de schroeijing van de dagelijks hooger stijgende hemelvlam, die duwt zijn tuindeuren open, staat even op de dorpel, speurt fijntjes-ruikend of de grond zijn voorjaarsaroma al uit zendt; dan even huivert hij behaaglijk na van de kamers warmte nu de zon hem in gouden warmte te stoven begint. hij kijkt op, en ziet om zich heen, en zoekt zijn uitzicht tusschen het nog kaal getak van de heesterhaag, en tuur rondom en omhoog naar het onbegrensde buiten.

Aan den dageraad van de Twintigste Eeuw voorspelde men als het teeken, waarin zij staan zou, de vervolmaking van Verkeer.

Reeds nu, pas luttele jaren verlopen na het eeuwbegin, vraagt wij al: „Hoe? Slechts een volmaakt Verkeer? Doch waar uitsluitend Verkeer? Welk is het dóél er van?” Men zoekt niet lang! Want het verkeer, op zijn glorieus weg naar de volmaking, stelde zich zelf aanstonds onderdanig dienst van de menschheid, welke wilde naar buiten!

Een evolutie gaat wel langzaam bij ons popelen, deze verschijnselen naspeurend, haar tot een sneller voortgang zou willen voortstuwen.

O, die drang-naar-buiten gaat, al is het zeker niet schone voetend, zoo stapvoets.

Op Zondagen en feestdagen zijn onze treinen, trams, booten, hoo- wegen nog altijd niet overvol van één-daagsche-buitenmensch- in onze bevolkingscentra, waar 't hutje-mutje hokt op elke- breekt het zich op de vrije dagen nog niet genoeg ruim-baan- tochtjes naar zee, naar bosch, of wei, of hei, om daar zelf te waaien, en achter zich de straten en huizen en kamers hun leege afwezigheid eens door te laten waaien. Wij zijn altijd te hokvast. Al is er evolutie!

En buiten-wónen doen nog velen, die 't doen kunnen, niet- zijn belemmeringen en bezwaren te over misschien? Vast- dendheid, besluiteloosheid, gemakzucht, de ongetwijfeld nog- voldoende verkeersmiddelen, onbekendheid ook wellicht met- economische en ideëele genoegens van het buitenleven; wa- schijnlijk nog veel, veel meer. — Maar ook hier breekt ze ba- de evolutie!

Niet ver van de groote bevolkingscentra bouwen zich in

groen de huisjes der buitenwoners; de voorsteden van de groote steden breiden zich uit; in de buitenparken stippen er als een bloeiende krans veldbloemen, de huiskens met de witte pleistermuren, de kleurige spitsdaken daarop; het landelijke Holland wordt weer betrokken, gelijk een mooi, onveranderd-lief, oud huis, dat lang leeg stond, doch waar nu het jongere geslacht, weergekeerd vol piëteit, terugkwam en daar wel weer graag huizen wilde.

En ook de treinen — al is de dienstregeling juist dien dag besnoeid! — rijden Zondagsmorgens wel vol uit, en 's avonds naar stad terug, en die stads-genieters dolen er buiten wel rond, om te zoeken de plekken, waar ze nu eens eindelijk geen andere menschen, en geen huizen, en geen trams, en geen stadsdingen zien. En met moeë beenen en slaperige oogen, maar met een bloem nog in hun knoopsgat en een sprankje buiten-poëzie in hun hart, komen ze weer thuis.

Wel! Ik kijk zoo de reeds zeven jaar oude eeuw in, en geloof dat dit zoo'n kwade tijd nog niet is, om in te leven!

Wij zijn weer gaan voelen voor al die schepselen van de natuur, of ze op tak en bloem even neerrusten, of met den wortel in den over-sappigen grond vast staan; wij worden weer geleerd rond te kijken en te begrijpen en te verklaren al die wonderdingen van het leven, wij gaan ons weer verplaatsen, en halen de longen weer op, en strekken de schouders weer breed, en kijken weer scherp vooruit heel zoo'n onafzienbaar hemelveld, zoo'n verren horizon langs.

O, er is evolutie! in de goede richting! naar buiten!

JAN FEITH.

TOEN de Uitgevers mij schreven: hebt U lust eens te praten over de oprichting van 'n nieuw weekblad, antwoordde ik: Als 't een zuiver sportblad is, dan niet, maar wilt ge misschien een blad oprichten, zooals ik het mij vroeger jaren reeds gedacht heb, iets als „The Field”, ja, daar voel ik veel voor.

Het komt mij voor, dat er, om een maar al te veel gebruikte uitdrukking nog eens te bezigen, wél „behoefte bestaat” aan een blad als „Buiten”. Weliswaar zijn er vakbladen op het gebied van architectuur, tuinbouw, landbouw, paarden, auto's, pluimvee, visscherij en sport, maar ik geloof toch niet, dat wij onze talrijke collega's veel concurrentie zullen bezorgen. Ik stel me zoo voor, dat een hartstochtelijk paardenliefhebber b.v. even goed geabonneerd wil zijn op „Het Paard” of ander vakblad, een liefhebber van bloemen en planten zal op zijn tafel de talrijke vakbladen over bloemen, tuinen, boomkweekerij en landbouw niet willen missen, een voetballer zal zijn lijforgaan niet voor ons blad ter zijde leggen, een wielrijder evenmin.

Maar dat is dan ook niet noodig, ons veld is zoo groot, ons blad geeft „elck wat wils!”

Wij zullen voor den buitenman-sportsman een vriend des huizes trachten te worden en vooral ook voor de oudere beoefenaars en liefhebbers van de verschillende rubrieken, die in „Buiten” zullen worden behandeld, hopen wij ons blad aantrekkelijk te kunnen maken. Niet alleen door de vele illustraties, waaraan onze uitgevers ongetwijfeld groote zorg zullen besteden, maar ook door de behandeling van die onderwerpen, die de belangstelling kunnen wekken bij een ieder, die met zijn tijd meegaat. Er is in de 25 jaren, die achter ons liggen, zeer geleidelijk, een evolutie gekomen in ons leven. Wij zijn niet meer dezelfde Hollanders gebleven van de 70er jaren. Hand aan hand met de ontwikkeling van onze literatuur, heeft er ook in de wijze van opvoeding (de fysieke, zoowel als de intellectuele) een vrij groote verjonging plaats gehad. De ontbolstering van Jong-Holland is langs nieuwe paden geleid. Het rijwiel, het lawn-tennis, het voetbal, het ijsvermaak, concouren voor paarden en talrijke tentoonstellingen op allerlei gebied, hebben geleid tot de oprichting van honderden verenigingen, groote, krachtige bonden, waarvan tienduizenden lid zijn geworden. Die leden, jong en oud, hebben de aandacht der maatschappij gevraagd, eerst voor hun ontspanningen en vermaken, weldra voor de sociale belangen die zij gingen aanroeren en waarop zij, hoe langer zoo meer, hun invloed deden gelden.

In 't begin der 20e eeuw is de invloed dier nieuwe stroomingen tot een onmiskenbaar feit geworden. De groote dagbladpers heeft ons jongeren gesteund in onzen strijd tegen verouderde begrippen, wij hebben ruimte gevraagd in de maatschappij en hoewel in den beginne veel vooroordeel te overwinnen viel, wij hebben onze plaats veroverd!

Reeds bij gelegenheid van de kroning van H.M. de Koningin vormden de sportlieden een talrijke schare. Meer dan 100,000 Nederlanders, jong en oud, boden toen als een op zich zelf staand deel des volks hunne hulde aan. Die sportlievende of -beoefenende landgenooten hebben ieder in eigen kring propaganda gemaakt voor wat zij nuttigs en goeds vonden in deze beweging; tot in onze koloniën drongen tennis en voetbal en rijwiel door, verjoegen er de laksheid en de bitterflesch, gaven er gezonde afwisseling en ontspanning aan jong en oud en ook daar was de dagbladpers vooraan, om te wijzen op het nut van die lichaamsontspanning, die den geest verfrist na zware dagtaak.

In ons leger, tot nog toe nog verre van populair bij en te ver afstaande van het volk, waait eveneens een frissche wind. In Indië evengoed als hier. De atletiek in de vrije natuur heeft spelenderwijs de harten veroverd van de jonge soldaten — en wat evenzeer noodig was — van de ouderen, de hoofdofficieren, wier invloed noodig was, om het ijs te breken voor nieuwe ideeën.

Duizenden Nederlanders, die in de 80er jaren aan lichaams-oefeningen en buitenleven deden, zijn sedert getrouwd! Een breede phalanx van jonge Nederlanders, stevig uit de kluiten gewassen, vormt alweer een jongere generatie.

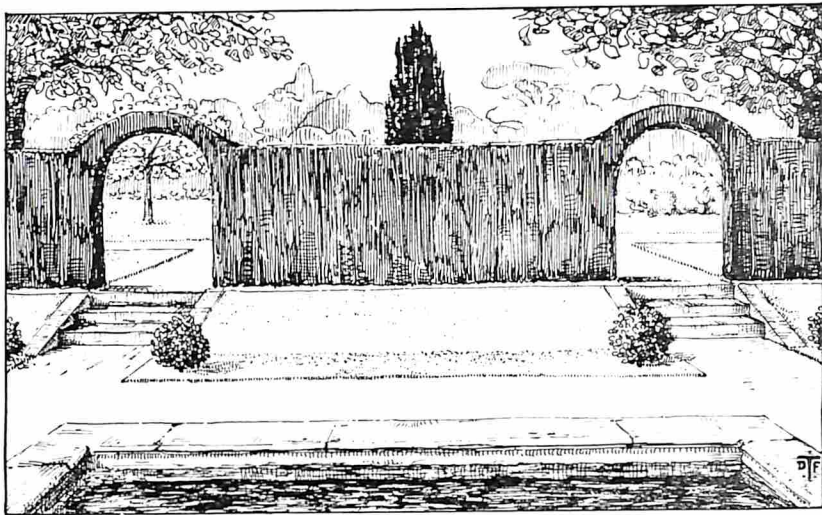
En is hun jeugd niet gelukkig?

Is ook het leven onzer jonge meisjes niet oneindig veel gelukkiger, vrijer, onbekrompener geworden. Is de omgang van jonge menschen niet eenvoudiger, ongeunstelder en beter geworden en hebben niet tal van jonge menschen, die elkander eertijds slechts bij feestelijke gelegenheden ontmoetten, door de beoefening van buitensporten het voorrecht genoten, elkaar grondig te leeren kennen, wat zoo noodig is voor een band die het geheele leven duurt. Zijn ook door de sport op dit punt geen juistere begrippen tot ons doorgedrongen? Ook de oorspronkelijkheid in de versiering van een eigen-haard wijst op een drang naar zelfstandig denken en handelen.

Welke vorderingen zijn er niet gemaakt op 't gebied van hygiëne, woningbouw, openluchterreinen, landbouw, natuurstudie, visscherij om slechts enkele arbeidsvelden te noemen!

Ons streven zal het zijn deze vele uiteenlopende en toch aan elkander verwante belangen te dienen naar onze beste krachten: daartoe roepen wij de hulp van onze medewerkers in, vertrouwende op den onontbeerlijken steun onzer lezers.

WM. MULIER.

D. F. Torstrog, Fec.

TUIN-ARCHITECTUUR.

TOT het vele aantrekkelijke, dat het buitenleven met zich brengt, behoort in de eerste plaats: de tuin. Buiten vertoefend is er voor ieder mensch met open oog en oor in bosch en veld een onuitputtelijke voorraad genot te smaken. Elk jaargetijde, 't zij het levenbrengend voorjaar, de volbloeiende zomer, de rijkgetinte herfst, ja zelfs de ruwe, koude winter brengt zijn opmerkenswaardige en belangwekkende verschijnselen in planten- en dierenwereld mee en de natuur opent ons een onafzienbaar terrein van ongekend genot en ijverige studie.

Hoe heerlijk, om op eigen plekje gronds dagelijks de planten in hun ontwikkeling te kunnen nagaan, — om zelf de zorg er voor op zich te nemen — om bij opwekkend lenteweer of mooien zomerdag zich tusschen de kinderen van Flora te kunnen ophouden in een omgeving, die de onze is, buiten de insluitende muren van ons huis.

Het buitenleven biedt ons véél meer, dan het stadsleven ons bieden kan en 't gevolg hiervan is, dat nu onze geperfectioneerde vervoermiddelen ons daartoe in staat stellen, velen zich buiten de steden vestigen; terwijl anderen, die onmogelijk de stad 's winters nog kunnen of willen vaarwel zeggen, toch eenige maanden des zomers van het buitenleven gaan genieten. Door de groote verandering, die ons de tijd gebracht heeft, is dan ook het leven buiten de stad totaal anders geworden dan vroeger, toen diligence en trekschuit de voornaamste vervoermiddelen waren. Thans naast de rijke grootgrondbezitters, ook honderden en duizenden, met minder aardse goederen bedeeld, die zich in kleinere landhuizen en villa's — voornamelijk in de nabijheid van groote steden — in en om de dorpen vestigen. De villaparken, in die buurten ontstaan, zijn dan ook echte producten van dezen tijd.

Hoewel deze groote verhuizing van de stad naar het platte land zéér vele goede gevolgen heeft, zoowel op hygiënisch als ander gebied, heeft zij helaas uit aesthetisch oogpunt veelal haar groote schaduwzijde.

De villabouw van de laatste tijden toont ons verschillende opvattingen en is beïnvloed door vele stroomingen van uiteenlopenden aard. Daardoor vormen de voortbrengselen der bouwkunst, willekeurig verspreid in de villawijken een rammelend, onrustig en onharmonisch geheel en dragen er waarlijk niet toe bij de eertijds zoo eenvoudige dorpen, met hun mooie boerderijen, te verfraaien.

Thans gaan wij weliswaar een beteren tijd te gemoet. Enkelen onzer bouwmeesters toonen tegenwoordig in hun werk hoogere idealen te hebben dan hun voorgangers.

Foto Jac. van Faassen.

TUINAANLEG BIJ EEN LANDHUIS TE BLARICUM (GOOI) VOORZIJDDE.

Foto Jac. van Faassen.

TUINAANLEG BIJ EEN LANDHUIS TE BLARICUM (GOOI) ACHTERZIJDDE.

De inrichting en meubilering past zich natuurlijk direct aan bij den bouw van het huis, maar ook in nauw verband daarmee staat de tuin.

Ook op het gebied van tuinkunst zijn den laatsten tijd vele andere ideeën ontstaan. Een tuin is voor velen niet anders denkbaar dan aangelegd in het landschappelijk karakter der 19e eeuwse tuinen, en het oog is daaraan reeds zóó gewend, dat men tegen andere oplossingen een vooroordeel heeft. Toch is een geometrische aanleg zeer zeker meer passend bij het eenvoudige moderne buitenhuis. Indeeling, padenloop, beplanting, enz. geven bij gebruikmaking van hetzelfde materiaal als bij den „landschap”tuin een geheel anderen aanblik. Wij zoeken voor den modernen aanleg onze aanknoopingspunten *niet* bij den landschapstijl, maar bij vroegere perioden, die ons sympathiek zijn in hun rustige en statige voortbrengselen. Toch mag de tuinaanleg van thans daarvan vooral geen ziellooze copie zijn, maar aangepast aan onzen tijd en onze samenleving. Hierdoor ontstaat een tuin, als verruiming van ons gezellig „home” — als een vergrooing der intieme woonvertrekken — als een voortzetting der huiselijkheid buiten onze kamers. In géén geval mag het zijn een landschap wat daaraan moet doen denken, zooals het gewoonlijk daar willekeurig en grillig is neergelegd en ons in twijfel moet laten, waar onze tuin eindigt en het omringend landschap begint.

Nu mag hieruit niet worden opgemaakt, dat op een terrein, waar een fraai stuk natuurschoon te genieten is, alles moet worden opgeofferd en omgehakt om persé een geometrischen tuinaanleg te maken, neen — bij zoo'n terrein moet gespaard blijven wat fraai is en tot ons spreekt, maar dit zal dan ook niet direct op den naam „tuin” aanspraak maken. Zoodra echter bij 't moderne buitenhuis met zijn „moderne” inrichting gelegenheid is een grooter of kleiner gedeelte van het terrein als tuin aan te leggen, dan doet men wél af te zien van den conventioneelen landschappelijke aanleg en zal een geometrische indeeling met daarbij passende beplanting — mits de ontwerper het hedendaagsche streven in bouwkunst, enz. begrijpt en voelt — véél meer voldoening schenken.

D. F. TERSTEEG.

Foto R. Tefé.

EIEREN VAN DEN GRIEL.

VOGELFOTOGRAFIE.

DE vogelfotografie is zeker wel een sport, die nog slechts door zeer weinigen beoefend wordt. Deze hoogst interessante natuursport zou zeer zeker reeds veel meer aanhangers tellen, ware het niet, dat er zich op den weg van een Vogelfotograaf tal van moeilijkheden voordoen, die alleen door onuitputtelijk geduld kunnen worden overwonnen.

Alleen bij eene voortdurende herhaling van dikwijls mislukte pogingen, zal het ons ook ten slotte gelukken iets goeds tot stand te brengen. De ons omringende heerlijke natuur, gehuld in haar schoonste gewaad, zal daarbij een prikkel te meer zijn om den moed niet te laten zakken. In de eerste plaats hebben we noodig eene goede camera, hetzij hand- of statief-camera, voorzien van eene uitstekende lichtsterke lens en een voor alle doeleinden passende sluiters.

Wil men stereoscopische opnamen doen, des te beter. Het stereoscopisch effect is bij de vogelfotografie zoo verrassend schoon, dat ik een ieder, die niet juist van plan is groote foto's te maken, zou aanraden, zich eene in alle opzichten aan het doel beantwoordende goede stereoscoop-camera aan te schaffen. Men heeft dan ook het voordeel, dat de camera betrekkelijk klein kan zijn en de angst der broedende of hunne jongen koesterende en voederende vogels voor het in hun oog verraderlijke kistje lang zoo groot niet is, als wanneer men hen met eene groote statief-camera moet naderen. In dat geval verberge men deze zooveel mogelijk voor de vogels, zoodat alleen de lens zichtbaar blijft.

De te nemen afstand voor de plaatsing der camera bij het

nest van een vogel of bij een voederplaats wisselt af van 50 c.M. tot 1 Meter.

Het beste is een lichtsterke lens met een kort brandpunt te nemen en den sluiters zoo in te richten dat deze door luchtdruk of door electriciteit in werking kan worden gebracht, omdat het zeer dikwijls noodig is op grooten afstand van den op te nemen vogel de opname te doen. Het statief richte men zoo in, dat de camera voorover gezet kan worden in de richting van het op te nemen voorwerp.

Ook moet men het statief naar willekeur kunnen verlengen en weer verkorten. Een hoog statief is dikwijls noodig b.v. voor het opnemen van nesten, die hoog boven den grond zijn geplaatst.

Opnamen van nesten in hooge boomen zijn alleen mogelijk, indien de boom, waarin zich het nest bevindt, gemakkelijk te beklimmen is, of indien de boom mag worden omgehakt.

Bij het beklimmen van hooge boomen, dikwijls een levensgevaarlijk werkje, is men lang niet altijd zeker, dat de camera ver genoeg van het nest geplaatst kan worden, om de opname er van mogelijk te maken. Indien de boom niet al te hoog is, zou zulk een opname misschien wel met een teleobjectief van den beganen grond af mogelijk zijn. Het scherpteverlies maakt zulke opnamen echter niet aanbevelingswaardig.

Wat de sluiters betreft, is in de meeste gevallen een gewone Thornton Pickard-sluiters vóór de lens voldoende. Bij het opnemen van vliegende of loopende vogels is echter een brandvlak-spleetsluiters, wiens snelheid men kan regelen van 1/20 tot 1/1000 seconde, beslist noodzakelijk.

Een der beste plaatsen voor vogelfotografie is het Naardermeer, alwaar zich o. a. een zeer interessante lepelaarskolonie bevindt, terwijl men ook in de duinen en in het Kennemerland met vrucht kan werken.

Het Naardermeer is te bereiken van het station Hakkelaarsbrug, bij „Muiderberg”, na een wandeling van \pm 20 minuten.

Aan den oever van het meer wordt men door den daar wonenden visscher Hoetmer verwelkomd en hij of zijn zoon, de Opzichter van het meer, roeit de bezoekers de watervlakte op en zoo bereiken ook wij weldra een nest met eieren of jongen, dat wij waardig keuren voor eene fotografische opname.

Als een metgezel niet strikt noodzakelijk is voor het dragen der fotografische bagage, ga men liefst alleen. Druk praten tijdens den roeitocht moet vermeden worden. De vergezellende roeier weet dit reeds bij ondervinding en roeit ons zonder veel te zeggen naar de plaats onzer bestemming. Hoe rustiger wij ons houden, hoe meer kans wij hebben een vogel op of bij zijn nest te kunnen fotografeeren.

Hebben wij dus uit de vele nesten, die op het Naardermeer te vinden zijn, eene keuze gedaan, dan kunnen wij ons werk beginnen. Wij vinden een mooi, sierlijk tusschen de rietstengels gevlochten nest met eieren van den grooten Karekiet. Deze vogel heeft reeds eenige dagen gebroed en wij hebben dus kans, dat, ook wanneer onze camera bij het nest geplaatst is, het dier er naar zal terugkeeren.

Wij verlengen nu ons statief tot op de grootst mogelijke lengte en steken het in den modderigen bodem, zoo diep, dat het goed en stevig vaststaat en onze camera er op geschroefd zijnde, juist nog hoog genoeg boven het water uitsteekt. Wij richten nu de camera voorover naar het nest, zoodat wij de eieren er in goed kunnen zien en maken nu eerst, zoo mogelijk, eene tijdopname en bij te veel wind eene momentopname van het nest met de eieren. Wij nemen dan een doekje, leggen dit op de eieren en stellen daarop scherp in, aldus de zekerheid verkrijgend, dat wanneer madame Karekiet zoo goed zou willen zijn naar haar nest terug te keeren, wij een scherpe foto van haar zullen kunnen maken. Mochten wij haar op den rand van het nest zittend willen fotografeeren, dan moeten wij het doekje op den rand van het nest leggen en daarop scherp instellen, zooveel mogelijk er voor zorg dragend, dat wij het nest niet beschadigen of van zijn plaats rukken.

Wij bevestigen onze pneumatische of elektrische geleiding aan den sluiters, maken onze camera voor eene opname in orde, hullen deze dan geheel in een doek, die zooveel mogelijk de kleur der omgeving moet hebben en alleen het objectief vrij laat, verbergen ons op eenigen afstand van het nest in het riet en wachten daar de dingen af die komen zullen, ons zoo min mogelijk roerend en het geringste gerucht vermijdend. Onze roeiboort laten wij in sloot of plas achter. Daarvoor toont onze vogel niet de minste angst.

Na eenig wachten zien wij den Karekiet zijn nest naderen. Hij vertrouwt echter een en ander niet en kijkt onze camera erg wantrouwend aan. In de rietstengels achter en op zijde van het nest waagt hij zich, op den rand van het nest of op de eieren komt hij echter niet. Daarom besluiten wij ons nog veel verder van het nest te verwijderen en laten wij ons nu tot op meer dan honderd Meter afstand roeien in verbinding blijvend met onze camera, waartoe de pneumatische of elektrische geleiding ons in staat stelt. Konden wij in het riet liggend den vogel bespieden, thans is dit volstrekt onmogelijk, daar het rietbosch het nest aan onze oogen onttrekt. Na een uurtje wachters laten we eerst onzen sluiters werken, dan roeien wij terug naar het nest, verwisselen de thans belichte plaat voor eene nog onbelichte en wachten wederom een uur.

Aldus hebben wij dan twee opnamen van het Karekietenest verkregen, zonder te weten, of er op gebroed is. Het ontwikkelen der platen zal ons daarover nader inlichten.

Een andere vogel die in talrijke exemplaren boven het riet-

moeras zweeft en zich telkens even op zijn nest met eieren of jongen nederlaat, de Zwarte Zierzwaluw of Zwarte Stern, trekt nu onze aandacht. Zij toont zich vrij schuw.

Hier zijn wij het niet, die haar angst aanjagen, maar onze vlak bij het nest staande camera, zoodat wij ons pogen, haar broedende te fotografeeren, na lang wachten eindelijk moeten opgeven en nu probeeren het mannetje of het wijfje bij de pas uit den dop gekomene jongen op onze plaat te brengen.

Nu het geldt hare jongen voor een naderend gevaar te beschermen, kent de moeder geen angst meer, want nauwelijks is onze camera bij het nest met jongen geplaatst, die angstig piepen, of het trouwe Sterntje stort zich als een pijl uit de lucht op het nest neer en verwarmt hare jongen onder hare vleugels, zoodat wij in staat zijn het met de hand aan te raken. Spoedig is nu een opname gemaakt.

Een nest met vier eieren dezer vogelsoort vordert echter nog onze bijzondere opmerkzaamheid. Ziet, hoe het daar als het ware op het water drijft, nauwelijks vastgehouden door de omringende waterplanten.

Bij erg wonderig weder gebeurt het dan ook dikwijls, dat die bevestiging verbroken wordt en het nest wegdrijft, tot het weer opnieuw door riet en waterplanten, waartusschen het beklemd is geraakt, wordt vastgehouden. Onze Zierzwaluw bekommert zich daar echter niet over en vindt zulk eene verhuizing misschien wat aardig. Dat er vier eieren in één nest liggen, is eene groote bijzonderheid en komt hoogst zelden voor. Gewoonlijk legt ons Sterntje er slechts drie. Wij verzuimen dus niet dit nest te fotografeeren en nemen afscheid van het Naardermeer, begeerig als wij zijn, te huis onze gedane opnamen te ontwikkelen.

De Zwarte Zierzwaluw had zich goed gehouden. Onze opname was uitstekend geslaagd en ook de foto van het nest met de vier mooie eitjes was goed gelukt. Zeer nieuwsgierig waren wij echter naar de beide opnamen van den grooten Karekiet, dien wij op goed geluk af hadden genomen. De eerste plaat ontwikkelende, zagen wij niets dan een nest te voorschijn komen, doch groot was onze vreugde, toen wij op de tweede foto het rustig broedend Karekietenwijfje op het nest zagen zitten.

Thans komt de Lepelaarskolonie aan de beurt; ons roeitochtje strekt zich daarvoor echter verder uit en duurt wel een klein uur. Wij vinden er nog eenige nesten met eieren, doch de meeste eieren zijn reeds uitgekomen. Op het eene nest huppelen kleine, op het andere oudere, groote jonge Lepelaartjes. Van drie nesten loopen bij onze nadering de reeds bijna volwassen Lepelaars, die echter nog niet kunnen vliegen, op één nest te hoop en wij haasten ons van deze Lepelaarsbijeenkomst eene opname te maken en na eene tijdopname van een mooi nest met eieren te hebben gedaan, is onze hoop er op gevestigd, op een nest met kleine jongen ook de beide oude Lepelaars te kunnen fotografeeren.

Ons geduld wordt echter zwaar op de proef gesteld. Schuw zijn de Lepelaars volstrekt niet, maar zoo'n ongewoon spektakel in de onmiddellijke nabijheid hunner nesten en bovendien zoo'n raar meubel met een groot oog in het midden, dat is voor hen een uiterst vreemd verschijnsel. Het duurt dan ook vrij lang eer een der oude Lepelaars en wel het wijfje, nadat de geheele kolonie na aanhoudend heen- en weer vliegen tot rust was gekomen, het waagt zich bij hare jongen op het nest neer te laten en als dit eindelijk geschiedt, klopt ons hart van angst, dat het zich weer zal verwijderen, voordat wij den sluiters in werking kunnen brengen. Het gelukt ons echter tot tweemaal toe het Lepelaarswijfje bij hare jongen te fotografeeren.

Was dit op zich zelf reeds een evenement, eene nog veel grotere overwinning zou het zijn, indien wij de beide ouden bij hunne jongen op onze plaat zouden kunnen brengen. Wij wachten dus in ons roeiboortje op meer dan honderdvijftig Meter afstand de aankomst der beide ouden geruimen tijd af; doch tevergeefs. Echter juist als wij willen heengaan komen op eens mannetje en wijfje, als het ware uit de lucht vallen en zetten zich te gelijker tijd op het nest neer, waarvan wij onmiddellijk profiteren.

Thuis wordt de donkere kamer dadelijk opgezocht en komen beide oude Lepelaars bij hunne jongen schitterend uit den fixeerbak te voorschijn, ook de andere opnamen waren goed geslaagd.

Laten wij thans na een gezonden slaap ook de Bloemendaalsche Duinen eens ingaan, die slechts voor enkelen toegankelijk zijn, ook voor den vogelfotograaf.

De jachtopziener, die ons vergezelt, brengt ons weldra bij een zeldzaam eierenpaar, dat zoo maar tegen eene duinhelling is neergelegd en toebehoort aan een vogel, die voor de meeste menschen een groote onbekende is. Zijn naam is „Griël” of „Doornsluiper”. En met recht mag hij een Sluiper genoemd worden, omdat hij zich, lang voor men zijne eieren genaderd is, geruischloos weg te verwijderen en dientengevolge slechts door zeer weinigen gezien wordt.

Hem te fotografeeren, broedend op zijne eieren, schijnt ons dan ook een ondoenlijk werk toe. Toch willen wij het probeeren. Wij plaatsen onze camera bij de eieren en laten haar geruimen tijd aan haar lot over, terwijl de jachtopziener ons inviteert zijne woning een kop koffie te gebruiken. Dit vriendelijk aanbod slaan wij niet af, wel wetend dat de schuwe Griël vooreerst niet zijne eieren zal terugkeeren, nu onze camera er de wacht bij houdt.

Later, teruggekeerd bij de broedplaats, bemerken wij, dat de eieren warm zijn. Zou de Griël dan toch gedurende onze afwezigheid zijne eieren weer hebben opgezocht? Het is haast niet te gelooven.

Wij verbergen ons nu achter een hoogen duintop, zoodat wij nog juist met een goeden kijker de eieren kunnen zien liggen, maar vriend Griël laat zich niet meer zien.

Wellicht heeft hij onze aanwezigheid, zij het dan ook op groten afstand van zijn eieren, reeds bespeurd en is hij onder zoodanige omstandigheden niet geneigd ze weer op te zoeken. Zoo gaat het dag voorbij, zonder dat het ons mogelijk is den Griël met onze camera te verschalken. Wij laten deze echter gedurende den nacht de eieren bij het nest staan en gaan den volgenden dag in alle vroegte weer bij de eieren kijken, ook nu wederom flink warm is wat dus voor ons een zeker teeken is, dat de Griël gebroed heeft.

Wij verbergen ons nu achter een hoogen duintop, zoodat wij nog juist met een goeden kijker de eieren kunnen zien liggen, maar vriend Griël laat zich niet meer zien. Wellicht heeft hij onze aanwezigheid, zij het dan ook op groten afstand van zijn eieren, reeds bespeurd en is hij onder zoodanige omstandigheden niet geneigd ze weer op te zoeken. Zoo gaat het dag voorbij, zonder dat het ons mogelijk is den Griël met onze camera te verschalken. Wij laten deze echter gedurende den nacht de eieren bij het nest staan en gaan den volgenden dag in alle vroegte weer bij de eieren kijken, ook nu wederom flink warm is wat dus voor ons een zeker teeken is, dat de Griël gebroed heeft. Hem te bespieden, als hij naar en van zijne eieren begeert, is echter niet mogelijk; één staat ons dus nog open en deze, dat wij beproeven ook h evenals den grooten Karekiet, goed geluk af te fotografeeren waartoe wij nu besluiten.

Met tusschenruimten van derhalf tot twee uur laten den sluiters werken, telkens belichte plaat met eene nog belichte verwisselend, en na zoo drie opnamen welke wij onze tehuiskomst in den nacht direct ontwikkelen. Op eerste fotografische plaat, die met groote nieuwsgierigheid den ontwikkelaar laten glijden is niets te zien, dan de eieren zoodat wij ons reeds ongerust ginnen te maken over het resultaat der beide andere opnamen doch ziet, op de tweede plaat zien wij den Griël bij zijne eieren staan en de derde plaat toont den broedenden Griël, zoo klein en zonder vrees het broedingswerk verrichtend, dat men waarlijk zou meenen hier met een schuwste vogels onzer duinen te hebben kennis gemaakt.

Bijna even veel geduld, zoo nog niet meer, is er voor ons de Koningin der Zangers te fotografeeren.

Eens gelukte het pas na twaalf malen terugkeeren eene goede foto van den nachtegaal te verkrijgen.

Zijn de meeste vogels zeer moeilijk te nemen, er zijn er die zich gemakkelijk laten kijken.

Na eenig zoeken vinden wij een scholeksternest met eieren. Gewoonlijk legt onze Bonte Piet, zooals de Scholek ook wel genoemd wordt, vier eieren. Nu er slechts drie in het nest liggen, mag men het voor zeker houden, dat dit een twelegsels is. Wij fotografeeren spoedig het nest met de eieren plaatsen onze camera dan opnameklaar bij het nest, teneinde te trachten hem straks broedend te fotografeeren, waarna ons in een kuil, die wij met takken beleggen, terugtrekken en voor hem geheel onzichtbaar zijn. Door een kleine opening in de ekstertje weer tot zijn nest terugkeert. Vermoedelijk heeft hij honger gehad, want het duurt vrij lang, eer hij terug komt doch geduld overwint ook hier weer alles. Erg wantrouwend nadert hij, loopt eenige malen om het nest heen, vindt onze camera niet al te gevaarlijk en plaatst zich eindelijk op zijne eieren.

Onze eerste opname is dan spoedig van uit onze kuil gemaakt. Daarna kunnen wij dit nog tweemaal doen, bij uitzondering hebben wij hier dus met een zeer gezellige, weinig schuwe vogel te doen.

Mogen deze regelen er toe bijdragen, dat deze heerlijke Natuur sport spoedig meer beoefenaars gaat tellen. Dat is de opeens wensch van een ijverig vogelfotograaf.

R. TEPE

Foto R. Tepe.

BROEDENDE GRIEL.

Foto R. Tefe.

NEST EN EIEREN VAN DE ZWARTE ZIERZWALUW.

Foto R. Tefe.

BROEDENDE SCHOLEKSTER.

Foto R. Teye.

VROEGE VOORJAARSMORGEN.

EEN van de grootste voorrechten, die 't buitenleven geeft aan de vrienden van de vrije natuur, is de gelegenheid om 's morgens in de vroege te kunnen wandelen; 't doet er niet toe, waar; door bosch of heide, langs bouwland, weiden of korenvelden. Wie dat geregeld verzuimt uit onverschilligheid, of nalaat uit gemakzucht, om niet te zeggen luiheid, die is 't heerlijk leven buiten de stad werkelijk niet waard.

Op geen enkel uur van den dag valt er buiten zooveel te genieten voor een natuurvriend als juist in de eerste uren van den nieuwen dag; en 't allermeeft van even vóór de zon opkomt totdat de schaduw van de boomtoppen weer op den grond valt. Mijn beste en scherpste herinneringen van 't natuurleven heb ik van vroege-morgenwandelingen. Zoo van een zeldzaam mooien Meiochtend in 't Gooi.

Om drie uur had mij een zanglijster wakker geroepen: Kierewiet, kierewiet! Op geen vijf meter afstand voor 't open venster van mijn slaapkamer in een bloeienden ahorn zat even later een merel te zingen, zijn hoogste liedje uit. Nu is een zingende lijster nog volstrekt geen voorteeken, laat staan een waarborg, voor een zonnigen dag. Maar door 't venster heen zag ik de maan ondergaan achter een zwart-groen gordijn in de verte. In die golvende zoom van boomtoppen zonk de koper-gele schijf weg, loste er in op tot een vaag vervloeiend schijnsel. De scheeve sterrewagen stond vlak voor 't andere venster: zeven bleeke lichtjes in een groote diepe donkerblauwe zaal. Binnen 't kwartier zat ik op de fiets.

Aan den oostkant boven de heide voor mij uit was de hemel streperig, flets paars en groen met grijze vlokken, en uit die richting kwam een zwak getingel, snel van maat en hoog van toon: een stijgende leeuwerik. Uit het zuid-westen, waar de groote plassen lagen, steeg een zwakke nevel op en daarin roemelde en ratelde het heel zacht en toch met scherp gescheiden klanken, dat moest de slotzang van de groene kikvorschen zijn, of misschien 't voorspel van een morgen-uitvoering na de pauze in den nacht, van één tot drie.

Lekker rikkel-tikkelt mijn rijwiel telkens als de voeten rusten, en zoetjes brommen daarop weer de banden over den harden grintweg, een vergenoegde kat, die spint. Uit den zoom van 't groote dennebosch in de verte stijgen zwarte stippen op en dalen met een bocht weer neer, vogels, kraaien, denk ik, die

zich den slaap uit de leden slaan met een paar vleugelbewegingen. In de eikenstruiken langs den weg bewegen de bladeren; vogel-geluidjes, heel zacht, vragend, als uit een droom, gaan met mij mee, schijnbaar natuurlijk: 't zijn telkens andere. Van tijd tot tijd komt een vogeltje op een top zitten en valt dan dadelijk weer neer in 't jonge loof, dat glinstert van vocht; 't is nog te donker, om de kleuren van de diertjes te onderscheiden, en te weten wat voor vogels het zijn.

Nu gaat 't door 't hooge oude dennenhout. Er ligt vochtig zand op 't oude grint; onhoorbaar rol ik langzaam voort naar 't oosten; een scherpe koele lucht prikkelt wangen, ooren en handen; alle slaapgevoel is nu voor goed weg, en dieper en dieper gaat de adem, in 't zoete geloof, dat die onbesmette heilucht, gekruid met dennegeur, een voorraad van gezondheid geeft, waarop later in de stad nog te teren valt.

Onmerkbaar wordt 't lichter, maar de zon kan nog niet op zijn, 't is nog geen half vier. Vreemd, die schaduwlooze tinten van boom en struik, van wegen en paden. Net een tekening met een paar kleurtjes opgelicht, een bruintje hier, een grijsje daar, geen zwart, geen wit, en geen duidelijk rood of geel of blauw, wel overal iets violets, tot boven in de dennekronkels toe, net zoo goed als op 't zand van den weg en tegen de paaltjes langs de berm.

„Mek mek kerremakgee” klinkt 't vlak bij mij: een eekhoorn, die ik er aan heb, hem verschrikt te maken met die wagen die niet ratelt of knarst! En hij toont zijn boosheid op zijn manier door sprongetjes omhoog op een dwarstakje, omlaag op een ander; weer omhoog, weer omlaag en zoo door, zes maal vlug achter elkaar, dan mij achterna van boom op boom. Leuk diertje toch, met zijn groote oogen en wijde polsmouwen, waaruit rattevinger-tjes te voorschijn komen, en die komieke pluimoortjes vóór die elastieken speelgoed-staart!

Eekhoortje heeft de meezen wakker gemaakt: overal piept 't kort; ook een paar uithalen, piccolo, drie strepen boven de balk. Zoo nu en dan rolt er een grauw balletje met een lange veer er in langs de takken; dat zijn staartmeezen, rëkkëkëk zeggen ze als ze vlak naast me zijn. Ik hoop dat 't goeie-morgen zal beduiden; want waarom zouden ze een mensch op een fiets onaangenaam willen bejegenen; daarvoor zijn staartmeesjes te vriendelijke diertjes.

Vlak aan den oostkant van 't bosch staat een boerenhuisje.

daar vlak bij liggen zandheuvelds, waar ik de zon wilde zien opgaan. 't Was nog te vroeg; maar lang kon 't niet meer duren. Uit één punt schoven lange geel banen in de flauw grijs-roodelucht op, van den horizon tot aan het toppunt toe; en een heele kudde wollige wolkjes, rose met zilveren randen, zweefde boven de breede strook, waar de hemel 't sterkst verlicht was.

De boer was al op; hij voerde de kippen, groette onverstaaubar; en vreemd kijkend: zoo vroeg al een schilder! De haan tokte en bukde of hij 't schrikkelijk druk had. In de hooge eiken naast 't erf begint een houtduif te koeren, roekoeoekoe roekoeoekoe; hij zit op een van de hoogste kronkelakken en schuift dwars-trip-pelend naar zijn wijfje toe; dan trekkebekken; op eens vliegt een van de twee, 't mannetje denk ik, bijna steil de lucht in; hij stijgt in spiralen op, als een valk; en hoog boven mij klapt hij met de vleugels; ruggelings slaat hij ze een paar maal duidelijk hoorbaar tegen elkaar. Dan schijnt hij even stil te staan in de lucht en zeilt dan dadelijk daarop, zonder eenig merkbaar vleugelbewegen, in een prachtige lijn en met suizende snelheid weer naar zijn kameraadje toe; roekoeoekoe, roekoeoekoe, weer trekkebekken en weer zoo'n kunstige vliegtoer met muziek! Een morgen-groet en een attentie voor zijn gaaike!

Nu moet de zon gauw komen. In een ongewoon licht staan de boomen te wachten, een licht dat om de dingen heenvloeit, dat verheldert maar niet kleurt, dat uit stof en damp schijnt te bestaan. Even is 't stil; de moerroode borsten van de beide duiven zitten stil, dicht tegen elkaar gedrukt, de kleine kopjes uitgestrekt naar 't komend licht, dat zij al zien; de meeste vogels zwijgen, alleen een paar zwaluwen schieten kwetterend over de rogge en de boontjes. Een dikke hommel vlak bij mij gonst boven een groote witte doovenetel, besluiteloos waar hij neer zal vallen of bang voor 't vocht; zacht neuriën de dennen boven en achter mij. Goudstof stijgt op uit de heide, daarboven, tegenover mij hangt een wolk van lichtende dampen. Nu flikkert er een bliksemstraal door heen; nog een, veel zwakker, dan schuift een scherp gesneden roode boog, waarin 't goudachtig opfonkelt, stilglijdend, uit den grond, groeit snel tot een platte schijf, één oogenblik straalloos; dan breken duizend vuurpijlen er uit los, dat de oogen ervan tranen en pijn gaan doen.

Hoe is op eens de wereld opgekleurd! De dennenkronkels in den top zijn fel verlicht; van onder is 't alles goud en brons, de naalden blikeren wit, de droppels stralen blauw en groen en rood; 't huisje is nieuw geschilderd en gelakt, met roode en witte paneelen in de luiken; de ruiten branden, de rook is blauw, het oude riet mooi groen met grijs. Als staal, pas uit de vlam, zoo glinstert blauw en paars 't vluchtig lijfje van de zwaluwen. Weer zeilt de doffer neer bij 't wijfje en weer klinkt zijn binnensmondsche en toch zoo luide vlijerij, de nekken rekken, de kopjes nikken, de bekjes trekken, en weg vliegen beide, samen omhoog, heel hoog, over de dennen heen, om een ontbijt of een morgendronk aan 't poeltje in 't bosch.

Daar hinnikt een specht, maar 'k zie hem niet. Uit 't eiken-hakhout komt een vogeltje opklimmen naar 't hoogste bladertakje, grauw als een musch met helder witte borst en keel, 't kijkt slaperig rond en strekt een pootje wijd schuin uit, en strekt en schuift den vleugel er over heen zoo ver als 't kan, dat ik de punt van elke slagel duidelijk zie; dat was rechts; nu krijgt de linker poot en vleugel een flinke uitrekbeurt, dat helpt tegen den slaap en de stijfheid in de leden. 't Snaveltje gaat op en neer: ik hoor nog niets, ja, daar begint 't; echt kweelen is 't, heel zacht en mooi, met kleine intervallen en korte noten. Dan een wipje in de lucht, weer neer op 't takje en nu de veertjes recht gelegd, netjes zoo, heel netjes; niets vergeten, nageltjes nakijken, mooi zoo, overal zindelijk op, zijn staart glad strijken, dekveertjes rechtleggen op den rug, op de borst, klaar is 't. Een juichtoentje even, een wipje omhoog, weer een kweelpartijtje -- dan gaat braamsluipertje in 't hout, ook al om 't morgeneten.

Zoo'n diertje zou je de zon en je eigen boterham doen vergeten. Maar de zon is werkelijk bijna weg, door nevels heen schuift los en vrij een geelwitte, scherpgerande schijf, zonder krans of stralen, een maan bij mist of damp. Maar hoog boven is de hemel rossig grijs en strak, geen wolk te zien; ja toch, een heel kleintje; wit en wollig; dat trekt als een eenzaam schaapje op grauw met roode heide kalmpjes naar 't bosch; maar eer 't zoover is, vervaagt, verijlt, vervluchtigt het tot niets; 't was maar een flard van de nevelsluier, geen wolk. Weer zoo'n schaapje, weer verdwenen; in vlokjes trekt de nevel op en langzaam droogt het eikeblad; kleine bloemen slaan de groote oogen op, mooie blauwe oogen, diep tusschen 't gras, veronica's; als die zoo vroeg ons aankijken, wordt 't een goddelijk mooie, zonnige voorjaarsdag, een dag van hoog en rein genieten, een dag vol van een weelde, die veel te weinig menschen kennen.

Arme menschen; en toch is 't ook weer gelukkig dat 't voor zoo velen een ongekende weelde is, ze kennen ook 't gemis niet, en dat spaart weer spijt, hopeloos morren.

Een ding is jammer, 't lijkt wel onoverkomelijk, anders was 't al lang beproefd; de kinderen in de stad, die nog niet hoeven te werken, en de ouden daar, die niet meer kunnen werken, die ten minste moesten buiten kunnen wonen. De scholen en de hofjes en de gasthuizen, die behoorden minstens een uur buiten de stad te staan. Zou dat werkelijk niet kunnen? En zou 't zoo veel duurder zijn?

E. HEIMANS.

Foto R. Tjpe.

OUDERWETSCH EN . . . MODERNE BIJENTEELT.

WAT een hemelsbreed onderscheid bestaat er toch tusschen zoo'n ouderwetschen stal met strooien, dik bekalkte bijenkorven, op twee verdiepingen van buigende delen, beschut door het traditioneele, schuine pannendak en zoo'n nette, moderne „stand" met kasten.

Ook als leek kiest ge reeds bij oppervlakkige beschouwing voor de laatste inrichting, als ge bedenkt, dat ge er iets uit eten moet. Alleen vindt ge misschien, als ge ziet door kunstenaarsoogen, het uiterlijk wat erg prozaïsch. Neen, dan „doet" dat half bouwvallige korvenschuurtje het heel wat beter.

Maar wanneer ge eenmaal goed het verschil inziet tusschen de inwendige inrichting van kasten en korven en de wijzen van werken er mee, ziet gij spoedig in dat men eenmaal uitsluitend met kasten zal willen imkeren.

Indien ge nu belangstelling koestert voor het leven der bijen — en zulks is dat wondere, rijke bijenleven overwaard! — dan behoeft ge niet zoo angstig van verre te blijven staan. Gaarne wil ik u eens naar beide stallen geleiden en er u een en ander laten zien.

Wilt u me dan maar eens eerst naar dat oude korvenschuurtje volgen?

„Ja, ziet u, graag; maar.... eh!.... steken ze niet?"

Kijk, die vreesvraag had 'k al verwacht. Neen, stel u gerust: een bij steekt alleen, als ze meent, dat de gemeenschappelijke woning gevaar loopt; dus als ge tegen kasten en korven klopt of stoot; ook, als ge voor 't vlieggat ruwe bewegingen maakt.

Mocht dus soms bij ons onderzoek toevallig een bijtje zich even willen zonnen op den rug van uw hand, ga dan niet verwaarloosbaar aan 't slaan, of gillend weghollen. Laat het diertje, dat geen kwaad in den zin heeft, rustig begaan en 't zal u evenmin uit louter steeklust prikken, als 't doen zou in een paal, waarop 't even ging uitrusten van den drukken arbeid in de bloesems.

Of ik dan zelf geen gevaar ga loopen, als 'k zoo'n korf zal omkeeren?

Och neen, wie veel met de bijen omgaat, leert zich kalm en langzaam bewegen, went z'n bijenvrees af en dan heeft men weinig of geen last van *bijenboosheid*. Bovendien heb ik meestal bij in den bijenstaat eenigszins ingrijpende karweitjes een bijenkorf op, die m'n aangezicht beschermt voor 't geval, dat een enkele mijner vriendjes zich toch nog vergissen mocht.

Wilt ge ook zoo'n kap even van me ter leen? Zoo, nu voelt ge u volkomen veilig en kunt gerust naderbij komen, om beter in de bijenwoningen te kijken. Later, als ge zelf wat handigheid in 't vak verkregen hebt, lacht ge om uw vrees van vroeger. Ik ben namelijk van plan, ook van u een bijenboer-con-amore te maken. Zelfs houd ik me overtuigd, dat ge dadelijk na ons bezoek aan 't timmeren slaat.

Heusch, er gaan ieder jaar nog duizenden ponden beste, gezonde honing te loor bij 't verwelken van millioenen bloemen in veid en tuin. Een deel van dien schat kunt ge voor uzelf laten inzamelen, zonder iemand te benadeelen. Ja zelfs bezorgt ge door deze liefhebberij uw buurman, den fruit-, zaad- en groenteteler nog meer en beter vruchten. Door de kruisbestuiving, weet u!

Over het timmeren van uw eerste kast spreken we later nog wel eens samen. Nu maar eerst eens naar den korvenstal.

Die woningen heeft de imker zelf gevlochten, gedurende de lange wintermaanden, toen z'n bijtjes hun maandenlange rust genoten. Zijn materiaal is lang roggestroo. Daar draait hij eerst een dik koord van. Te beginnen bij den korftop wordt dat strookoord nu in een spiraal gewonden, waarvan de omgangen aan elkaar worden genaaid met Spaansch riet of iets dergelijks: als 't maar lenig en toch stevig is.

Al doorvlechtend, geeft de imker den korf z'n vorm; nu eens spits aan den top, zooals ge ze vooral in Gelderland aantreft, dan weer meer koepelvormig, zooals in Brabant.

(Wordt vervolgd).

CHR. H. J. RAAD.

HET NEDERLANDSCHE ELFTAL TE ANTWERPEN.

S P O R T.

NEDERLAND—BELGIË.

HET voetbalseizoen 1906—07 is rijk geweest aan internationale ontmoetingen. Nadat op 1 April de Engelsche amateurs in den Haag met 8—1 ons nationaal elftal waren komen kloppen, werd niet zonder spanning de derde ontmoeting te Antwerpen tegemoet gezien tusschen de vertegenwoordigende nationale elftallen van Nederland en België.

Na 'n zwaren strijd van 2 uren — $\frac{1}{2}$ uur verstreken was noodig door het gelijke spel (1—1) na het verstrijken van den gewonen tijd viel eerst de beslissing. Ten slotte zegevierden de onzen met 3—1 goals. Dat gebeurde op 14 April.

En nu op Hemelvaartsdag had de return-match plaats in Haarlem op het speciaal voor dezen wedstrijd ingerichte H. F. C. terrein. Uit de officieele cijfers blijkt ons, dat niet minder dan 8000 personen dezen wedstrijd bijwoonden.

Terwijl het publiek op alle rangen door de bijzonder praktische inrichtingen goed den wedstrijd kon volgen en dus wat de organisatie betreft, alles flink in orde was, viel de spelqualiteit van het Nederlandsche elftal ditmaal bijzonder tegen. Met 2—1 namen de Belgen schitterende revanche.

Deze nederlaag is voornamelijk te wijten aan de mindere snelheid onzer spelers. Het komt er dus op aan in volgende jaren dit euvel te voorkomen door in dezen zomer zich bijzonder met atletiek — in 't bijzonder het hardloopen met den bal — bezig te houden.

Waar in het komend voetbalseizoen 1907—08 zeer belangrijke internationale ontmoetingen op het programma komen te staan, daar willen wij hopen dat de spelers die in aanmerking kunnen komen voor een plaats in het nationaal elftal, zich in het bijzonder zullen voorbereiden, opdat wij overal 'n dragelijk figuur zullen maken!

VOETBAL.

HET KAMPIOENSCHAP VAN NEDERLAND.

Het Kampioenschap van Nederland (voetbal) is Zondag definitief gewonnen door de *Haaschede Voetbal Vereniging* uit 's Gravenhage, die op 5 Mei in Enschede van P.W. (Westelijk kampioen) met 5—3 en Zondag j.l. in de residentie met 4—1 won.

UITSLAGEN VAN WEDSTRIJDEN:

Zondag jl. 12 Mei speelde de pas gevormde Westelijke League I club Chelsea te Haarlem tegen H.F.C. Na een zeer fraai en spannenden wedstrijd — die ondanks de hitte 'n legio enthousiasten had getrokken — wonnen de Engelschen met 7—3.

Dinsdag 7 Mei won Woolwich Arsenal te 's Gravenhage van H.V.V. met 6—3.

Door op den jongsten Zondag van H.B.S. met 6—2 goals te winnen, heeft de Bredasche Cadetten Voetbal Club Velocitas zich nu de laatste plaats in den competitie gewonnen, zoodat nu D.F.C. uit Dordrecht a.s. Zondag met Concordia uit Delft, 'n promotiewedstrijd moet spelen voor de Westelijke 1e klasse.

Wilhelmina uit den Bosch won eveneens voor de Westelijke 1e klasse — met 6—0 van Be Quick uit Zutphen.

HET CRICKET-SEIZOEN.

Nu de zomer wederom in ons land is, beginnen de cricketers zich te weren. In Amsterdam, Haarlem en 's Gravenhage — de groote centra dezer mooie zomersport — zijn de oefeningen reeds begonnen.

Het competitie-seizoen begint op Zondag 26 Mei. In de eerste klasse spelen dit jaar slechts 4 vereenigingen mede, te weten Amstels Cricket Club en Volharding uit Amsterdam, Rood en Wit uit Haarlem en de 's Gravenhaagsche Cricket Club.

Bovendien is door het dagblad „De Telegraaf” een groot zilveren beker uitgelooft, die verspeeld zal worden volgens 'n nieuw systeem, open zoowel voor 1e als 2de klassers en ook voor tweede elftallen.

GETROUWDE TEGEN ONGETROUWDE.

Zondag a.s. 19 Mei wordt te Heemstede op het fraaie cricket veld van Rood en Wit, de eerste wedstrijd van het seizoen gespeeld tusschen een elftal van getrouwde en een elftal van ongetrouwde spelers.

Voor de „getrouwde” spelers komen de volgende spelers uit J. C. Schröder, captain, Mr. Feith, H. van Booven, A. A. Kool, A. van Manen, C. J. Posthuma, L. Koolhoven, A. Pleyte, Van Slerum, L. Jongbloed en A. v. d. Berg.

Het elftal der „ongetrouwden” ziet er als volgt uit: J. Rincker, captain, Hisgen, Van Renterghem, Gerke, Nijland, Künfer, Van Waveren, Van Gogh, Eigeman, Coops en V. d. Pot.

DE WEDSTRIJD TE HAARLEM.

John Heyning, captain van Nederland, zint den opgooi.

Foto W. Bloemkolk.

AZALEA INDICA.

Gedurende twee winters in eene niet verwarmde serre overgehouden.

VOOR ONZE DAMES.

Vesta Cottage, Mei 1907.

Lieve Ida!

BEN je vermoeid van je wintercampagne in den Haag? Heb je tol betaald aan de vanity-fair van het residentieleven? Ben je voldoende bewonderd *in* en *om* je exquisite toiletten, laatste créaties van Paquin en Doucet? Ben je het „jours” nadraven en je eigen „at homes” beu?

Beu?! Hoe durf ik? Ja, Ida, wij eenvoudige buitenlui vinden het mondaine stads-gezwoeg, zóó in strijd met de allereerste begrippen van gezond verstand en gezondheidsleer, dat wij er toe gekomen zijn, à peu près, even smalend en wijsneuzig ons uit te laten over mode- en conventie-lieden, als zij het doen over ons „primitieven”. Maar, om terug te komen op je, door mij veronderstelde slapheid en geënerveerdheid! — misschien zie je er uit als melk en bloed. Moeder Natuur heeft grillen voor haar Zondagskinderen, even als Madame Mode onuitputtelijk is in allerlei bedenkseltjes, voor élégante nufjes à la Ida van Berthoven, — heb je lust, lieve, blozend of flets, te komen insnuiven aard-lucht en dennegeur?

Heerlijke, pittige, door de zon gestoofde dennegeur! Nu de hemel ontplooit zijn diepblauw voorjaarskleed, in bosch en veld alles kiemt, ontspruit en knopt; het daglicht en het gezang der vogels één hymne zijn aan de onvolprezen Lente, nu waag ik het, jou, stads-poppetje, uit te noodigen mét ons te komen genieten het verrukkelijke Doorn, en zijn prachtige omgeving.

Wat je mee moet brengen uit je garde-robe? Eén robe d'intérieur; ter eere van mijn Haagsche logée, zal ik gaarne een paar middagen een afternoon-tea aanrichten, om met jou te pronken! Mijn kennissen kunnen zich dan overtuigen, qu'une toilette veut être portée. En dát kunstje, versta jij bij uitnemendheid. De modieuze robe-empire door jou gedragen, is een streeling voor 't oog. Je houding, je kapsel en je bewegingen, zijn in stijl met snit en materiaal van je toilet; je levert een harmonisch geheel.

Verder raad ik je aan, „kar” en fietscostuum mee te voeren. De wegen in onze streek zijn je reinste rijwiel-verlokkingen. Wij zullen de vrienden op de „Veldhoeve” te Hilversum gaan verrassen! In twee uur — zoetjes gerekend — „trappen” wij er heen.

Vier uur fietsen op één dag! Zou mijn stads-menschje het nog kunnen?!

Laat, wat ik je bidden mag, je sleep-japonnen, je sleep-rokken, je coquette Molière-schoentjes met halsbrekende hakjes thuis!

Héél geschikt om in je salon te trippelen, niet om onze dennenbosschen te doorkruisen; en te loopen, eindeloos ver, over de hei met haar verraderlijke bulten en gleuven. Een voet-vrije rok hoor, anders ga ik er niet met je op uit. Stevige, o! héélemaal niet lompe rijglaarzen, met hakken, waaraan een mensch het gewicht van zijn lichaam en deugden kan toevertrouwen. Wat heb ik mij verleden jaar verwijten gedaan, toen wij, in Arcadische onschuld, met je „gekuierd” zijn naar Driebergen. „Kuieren” was het, het échte voetje-voor-voetje-flaneeren van stadsmenschen. Nous trottons d'un bon pas, weet je! máár, wij zorgen er voor, geen congestie te krijgen door knellende boorden, hooge hakken, pincerende corsetten en sleep-rokken. Wat ik je bidden mag, lieve! laat al dát moois in den Haag.

Wat leert de ervaring? Dat de vlotte, veerkrachtige tred, de ongedwongen, rustige houding der hygiënisch-geschoeide vrouw, sierlijker is dan de onzekere, hipper-de-tip-pasjes, de op-eieren-loopende démarche van de mondaine op haar Louis XVI laarsjes.

Gociert! wat wás je dood-op, toen wij eindelijk Driebergen bereikten! Flushed all over! en je hadt een afschuwelijke migraine. Wij waren letterlijk over den weg „gekropen” en jij, die beweerde, dat alleen boerinnen en buitenlui mij in mijn marsch-tempo konden bijhouden!! Denk er om, Ida! laarzen van simpel leer, liefst rijglaarzen, die steunen de enkels béter dan knooplaarzen; dikke zolen en behoorlijke hakken! breng zulk chaussure mee en . . . wij loopen er met mooi weer de wereld op uit! Het dragen van bruin-leeren schoenen is voor onze, soms stoffige grintwegen, boven zwart leer te verkiezen.

A propos de bottes! Het Engelsch schoen-schoonmaak-middel staat bij mij wegens de petroleum, niet in goeden reuk. Daarom zal ik je een ander uitnemend middel aan-de-hand doen. Stof en vuil worden eerst met een drogen schuier van het schoeisel verwijderd, daarna wordt het schoon gemaakt met warme melk, eindelijk ingesmeerd met „Cream” en met een wollen lap gewreven.

Neen, maar! aan een Haagsch mode-popje zóó iets vertellen!!

Daar krijg ik juist mijn nieuwe japon thuis van den tailleur Remmink, uit Amsterdam. Je weet, dat dames tegenwoordig ook abonnementen bij dezen „grand couturier” kunnen nemen. Ik schreef je al, Ida, het bloote-arm-modetje, dat nu gelukkig van 't programma is, vind ik alleen mooi in balzaal en voor groote diners. Winter-mantels en bonte jaquetten met elleboog-mouwjes leek mij een toppunt van tyrannie de la part de Madame Mode.

Ach! wat ringeloort zij haar makke schaapjes! Mode-popjes vonden die mouwen onpraktisch en koud, maar droegen ze tóch. Dank zij dit dwaze modegrilletje, ben ik er achter gekomen, dat veel vrouwen minder ijdel zijn, dan ik vermoedde! Met de grootste koelbloedigheid, naïeveteit, gemis aan behaagzucht, hoe zal ik 't noemen? vertoonden kort-gemouwde vrouwen magere, slecht-gevormde armen, die heusch geen kijkje waard waren, die *ik*, uit pure ijdelheid zou bedekt hebben! Het provoquant-korte mouwtje, werd natuurlijk gelanceerd door een vrouwtje in 't benijdbaar bezit van mollige, blanke, fraai-gevormde armen met slanke polsen. Vertooning van plumpe polsen, vleezige armen, of povere trommelstokjes heeft meer dan ooit mijn overtuiging gevestigd, dat een verstandige, smaakvolle vrouw zich modieus kan kleeden, zonder te kort te doen aan billijke schoonheidseischen en rechten, wanneer zij een kritischen blik heeft op haar eigen persoonlijkheid.

De vrienden uit Bussum halen ons dikwijls af met hun automobiël. Heerlijk! ik hoop dat zij een tochtje met ons zullen maken, wanneer jij bij ons logeert. Adèle en haar man zijn in 't begin van Januari met hun auto naar Nice gegaan. Zij waren schitterend toegerust. Verleden week zijn ze teruggekomen. Zonder eenig onheil brachten zij de reis er af. Adèle heeft een „motor-coat” om van te droomen!

Dat vertel ik je een volgenden keer.

ANNA S. K.—F.

KORTE INLEIDING VOOR ONZE

RUBRIEK „GROENTETEELT”.

TERWIJL zonder twijfel de eerste menschen zich uitsluitend hebben gevoed met produkten uit het plantenrijk afkomstig en later eerst van dierlijk voedsel mee gebruik werd gemaakt, zijn er in den laatsten tijd talrijke stemmen opgegaan, die de leer van het „vegetarisme” meer en meer wenschen te verbreiden.

Wij zullen evenwel het vóór en tegen van de door de vegetariërs verdedigde stellingen niet nader overwegen, maar gaarne op den verdragend grond stellen, dat tal van onze warmoeijgewassen eene belangrijke rol in onze voedingsmiddelen spelen.

Onze groentecultuur heeft een verleden, maar geen bepaalde geschiedenis.

De schriftstukken der oude Grieksche en Romeinsche schrijvers als Plinius, Theophrastes, Columella en vele andere, in verschillende talen overgebracht, kunnen als inlichting dienen, terwijl eveneens tal van schetsen van latere natuuronderzoekers ons veel wetenswaardigs op dit gebied te lezen geven.

Slaan we de vertalingen der oude geschriften op, dan zien wij

daaruit, dat alles, wat we over groenten lezen, is opgenomen onder de beschrijvingen over landbouw en geneeskrachtige planten, maar dat zelden een geheel hoofdstuk aan de cultuur is gewijd. Enkele, als peulgewassen en kool worden nader besproken en de verschillende bestaande soorten worden omschreven. Vooral het werk van den Griek Theophrastes, die ongeveer 300 jaren v. Chr. leefde, een leerling van den bekenden wijsgeer Aristoteles, geeft ons een inzicht in de eigenaardige opvattingen, die men vroeger over de kweek van verschillende gewassen had. Mag men de opgave der botanici voor waar aannemen, dan brengt het aantal planten, dat voor groente in aanmerking kan komen, voor de geheele wereld het niet onbelangrijke cijfer van 800 tot 1000 geslachten. Rekent men, zeggen zij verder, dat ieder geslacht 10 à 12 variaties heeft, dan zou de mensch tot 't stillen van zijn honger uit ongeveer 10.000 soorten van groenten zijn keus kunnen doen.

Op sommige buitenplaatsen kunnen we een kijkje nemen in de voortreffelijkst ingerichte „broeierijen” en wanneer we daar dan vroeg in 't voorjaar radijs, sla, worteltjes enz. uit de bakken zien plukken, benijden wij hen, die reeds in 't koude jaargetijde van jonge groenten kunnen genieten. Aardbeien een maand vroeger dan van den kouden grond uit de bakken geplukt, doen

ons watertanden en we vragen, hoe 't mogelijk is, dit resultaat te bereiken. Zij, die denken over 't kweeken van groenten voor eigen gebruik, moeten wel verstaan, dat dit niet alleen voor de meer gegoeden is weggelegd, want zonder onderscheid kan, wanneer hij in het bezit is van een stukje tuingrond, vrij wat groente op een betrekkelijk klein terrein kweeken. Bij het bespreken van afzonderlijke turen zal dit nader behandeld worden en zal ook het aanleggen van eenvoudige broeibakjes in den tuin van den amateur worden aangegeven.

Natuurlijk moet op den voorgrond staan, dat het terrein waarop we willen kweeken voor onze gewassen geschikt is. waterstand moet goed zijn, de noodzakelijke voedingsstoffen moeten in den bodem worden gevonden, onze tuin dient beschutting te hebben tegen de koude Noorden-, Oosten- en Noordwestenwinden en voor goede afwatering en grondbewerking moet worden zorg gedragen. Daar, waar het noodige voedsel in den bodem ontbreekt, moet dit door bemesting worden gebracht en vooral op dit punt dient nauwlettend te worden acht geslagen. Hiertoe moeten we van de verschillende meststoffen op de hoogte zijn en wij dienen deze dus later nader in bespreking te brengen.

A. SCHUTTEVAER

DE CROCUS.

AL was 't dit jaar wat later dan anders, toch is hij gekomen, de welkome heraut van 't naderend zacht seizoen! Welkomer nog dan sneeuwklodjes, of anemone, hoezeer ook die ons hart verblijden, als vriendelijke boden der lente.

Anders dan de koude tinten van die bloemen, die nog zoo levendig herinneren aan 't leed, dat pas geleden en den strijd, die pas gestreden is, toovert het helder goudgeel, het krachtig violet van de crocus ons niet alleen visioenen van lenteweelde, maar zelfs van zomerpracht voor den geest.

Hier in 't Noorden zijn we minder goed in de gelegenheid naar de bollenvelden te gaan. Maar daarom kunnen we toch genieten van dat heerlijk verwarmend kleurenspeel. Aan een der singels hier staat een deftig, ouderwetsch heerenhuis, midden in een mooi, ruimen tuin. Links van 't huis een frisch groen gazon, daarop een paar forsche, statige beuken, recht en slank, niettegenstaande den respectabelen omvang der stammen; scherp teekenen zich de fijnvertakte kruinen met hun lange, spitse knoppen tegen de heldere voorjaarslucht af. En dat heele gazon was in de Paaschdagen één kleed, in alle tinten van wit tot het donkerste paars, doorspikkeld met gouden punten. Van den weg af gezien maken op zonlooze dagen, als de bloemen gesloten blijven, de rechte witte, paarse en gele streepjes den indruk van een nieuwerwetsch gobelin-patroon.

Dan is er nog een sanatorium, ook midden in een tuin. Vóór 't huis een groot grasperk, waarop een wijd-spreidende magnolia boven de duizenden crocussen, die dat perk tot een lust der oogen maakten.

Daar erkende men ook de juistheid van een bijnaam, welke de oude kruidkundigen vaak aan de crocus gaven; ze noemden die n.l.: „Filius ante Patrem”, — dochters, die voor den vader verschijnen, — want men ziet niets dan bloemen. Kweekt men crocussen binnenshuis, dan is men geneigd, de gepastheid van dien naam te betwijfelen, want daar ontwikkelen zich meestal de bladen nogal sterk, eer de bloemen komen; de laatste zijn dan ook minder forsche.

Omstreeks het jaar 1825 wordt in ons land voor 't eerst melding gemaakt van in 't wild gevonden crocussen. Men veronderstelt, dat het verwilderde exemplaren waren, en de bloem dus oorspronkelijk niet tot onze inheemsche wilde Flora behoort. Haar eigenlijk vaderland zou zijn de berglanden van Midden-Europa. 't Is wel eigenaardig, dat ze vandaar naar ons lage landje verzeild is geraakt, want noch in Frankrijk, noch in Duitschland komt ze in de vlakke voor. De gele crocus is als sierplant bij ons uit Azië ingevoerd; haar wetenschappelijke naam is *Crocus luteus*

(geel), die van de paarse soort *Crocus vernus*, of Voorjaarscrocus, dan bestaat er nog een derde soort, de *Crocus sativus*, Saffraan-bloem: deze komt bij ons niet voor, doch is inheemsch in Oostersche landen, en wordt bij massa's verbouwd in de zuidelijke streken van Europa, voornamelijk langs de kust van de Middellandsche zee. Ze bloeit eerst in September of October in tegenstelling met onze eerste lenteververschijningen. De gedroogde, bruinroode stempels van de bloem, die een sterken, verdoord, dengeuren bitteren smaak hebben, is in den handel onder den naam *saffraan* bekend. Duizenden van die stempels zijn noodig om een pond der specerij te verkrijgen. In de oudste geschriften van de Pharaëlieten, Egyptenaren, Romeinen en Grieken komt de naam voor. Koning Salomo roept uit het Hooglied: „Uw scheuten zijn een paradijs van granaatappelen met edele vruchten: cyprus en nardus, nardus en saffraan, en”

Foto Marie Bijl.

CROCUS.

volgens Homerus, de crocus een der bloemen was, waarvan de goden de legerstede van Jupiter en Juno hadden bereid. Bovendien werden ze bij laatstgenoemde volken aangewend bij de vervaardiging van kostbare reukwerken. Bij groote feesten wierden kunstmatige fonteinen, vaak in de gedaanten van menschen-lichamen, welriekende stralen over de aanwezigen. Wanneer Lucanus, een Romeinsch dichter uit de eerste eeuw na Christus, in zijne „Pharsalal” beschrijft, hoe iemand door een slang wordt gebeten, zegt hij: „het bloed spoot uit de wonde, als een geurig riekend vocht van de *Crocus* uit de ledematen van een standbeeld.”

Volgens de legende is de naam der bloem afkomstig van een schoon jongeling, *Crocus* genaamd, die verteerd door het verlies zijner liefde voor de herderin *Smilaa*, door de goden werd veranderd in een bloem, die zijn naam ontving. Ook zijn geliefde kreeg door dezelfde goddelijke macht de gedaante eener bloem.

A. BIJL-VAN SLOOTEN